

Виведення молекулярної формули речовини за загальною формулою гомологічного ряду та густиною або відносною густиною

Хімічну формулу речовини можна вивести, якщо знати, до якого класу чи групи сполук вона належить і яка її відносна молекулярна або молярна маса. Молярну масу за відсутності відомостей про неї обчислюють за густиною речовини в газоподібному стані або її відносною густиною за певним газом: $M = \rho \cdot V_M$
Розглянемо, як розв'язують відповідні задачі на виведення хімічних формул алканів. Так само можна знаходити хімічні формули ненасичених вуглеводнів, спиртів, кислот тощо, а також неорганічних сполук.

4. ВИВЧЕННЯ НОВОЇ ТЕМИ

ЗАДАЧА 1. Знайти хімічну формулу алкану, молярна маса якого становить 44 г/моль.

Дано: $M(C_nH_{2n+2}) = 44$ г/моль

C_nH_{2n+2} — ?

Розв'язання 1. Виводимо формулу для розрахунку молярної маси алкану, використавши молярні маси Карбону і Гідрогену: $M(C_nH_{2n+2}) = n \cdot M(C) + (2n + 2) \cdot M(H) = 12n + 2n + 2 = 14n + 2$.

2. Знаходимо хімічну формулу сполуки: $14n + 2 = 44$; $n = 3$. Формула алкану — C_3H_8 .
Відповідь: C_3H_8 .

ЗАДАЧА 2. Знайти хімічну формулу алкану, який має за нормальних умов густину 1,34 г/л.

Розв'язання 1. Обчислюємо молярну масу сполуки, використавши формулу: $M(C_nH_{2n+2}) = \rho(C_nH_{2n+2}) \cdot V_M = 1,34 \text{ г/л} \cdot 22,4 \text{ л/моль} = 30 \text{ г/моль}$.

2. Знаходимо хімічну формулу вуглеводню за загальною формулою алканів: $M(C_nH_{2n+2}) = n \cdot M(C) + (2n + 2) \cdot M(H)$; $14n + 2 = 30$; $n = 2$. Формула алкану — C_2H_6 .
Відповідь: C_2H_6 .

5. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Знайдіть хімічну формулу алкану, який має: а) молярну масу 100 г/моль; б) густину 0,714 г/л (н. у.); в) відносну густину за повітрям 1,52.

2. Виведіть формулу насиченого вуглеводню, якщо масова частка Гідрогену в ньому становить 15,625 %, а відносна густина сполуки за вуглекислим газом — 2,91.

6. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

§ 7 Попель П.П. «Хімія 10 кл.» // «Академія» (ел. підручник),

1. Визначте формулу бромпохідного метану, якщо його відносна густина за гелієм становить 23,75.

2. Яка хімічна формула продукту повного хлорування алкану, якщо відносна густина його пари за воднем становить 118,5